

Briselē, 4.11.2013
COM(2013) 761 final

2013/0371 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,
ar ko groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu, lai samazinātu
vieglās plastmasas iepakojumu maisiņu patēriņu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2013) 443 final}
{SWD(2013) 444 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Vispārīgs konteksts

Plastmasas iepirkumu maisiņu komerciālo panākumu pamatā bija tās pašas īpašības, kas sekmēja arī to izplatību, proti, šo izstrādājumu mazais svars un izturība pret noārdīšanos. Saskaņā ar aplēsēm 2010. gadā katrs ES iedzīvotājs izmantoja 198 plastmasas iepirkumu maisiņus, un tiek lēsts, ka 90 % no tiem bijuši vieglās plastmasas maisiņi; salīdzinot ar biežākiem maisiņiem, vieglās plastmasas maisiņus retāk izmanto atkārtoti, un tie biežāk nonāk gružos. Ierastās rīcības scenārija gadījumā plastmasas maisiņu patēriņa pieaugums ir sagaidāms arī turpmāk.

Aplēses arī liecina, ka 2010. gadā ES vairāk nekā 8 miljardi plastmasas iepirkumu maisiņu nonāca gružos. Tie nenonāk atkritumu apsaimniekošanas sistēmā un uzkrājas apkārtējā vidē, jo īpaši jūras piesārņojuma ar atkritumiem veidā, un to aizvien biežāk atzīst par būtisku problēmu pasaules mērogā. Turklāt dokumentēti pierādījumi liecina, ka atkritumi ievērojamā apjomā uzkrājas Eiropas jūrās. Ūdens ekosistēmu piesārņošana ar plastmasas maisiņiem ir problēma, kas attiecas arī uz valstīm, kuras neatrodas pie jūras, jo ievērojams apjoms atkritumu no cietzemes nonāk jūrā pa upēm. Pēc nonākšanas atkritumos plastmasas iepirkumu maisiņi, lielākoties sadaloties gabalos, var saglabāties simtiem gadu. Augstais un aizvien pieaugošais šādu maisiņu patēriņš nav optimāls arī no resursu efektivitātes viedokļa.

Plastmasas iepirkumu maisiņus ES saskaņā ar iepakojuma un izlietotā iepakojuma direktīvu (Direktīva 94/62/EK) uzskata par iepakojumu. Tomēr nav Eiropas Savienības tiesību aktu vai politikas, kas īpaši attiecas uz plastmasas iepirkumu maisiņiem. Dažās dalībvalstīs jau ir izstrādāta politika, lai samazinātu šādu maisiņu izmantošanu, piemēram, nosakot cenu, vienojoties ar mazumtirdzniecības nozari vai izmantojot informētības veicināšanas pasākumus, taču politikas panākumi dalībvalstīs atšķiras. Pēc tam, kad dažas dalībvalstis centās aizliegt plastmasas iepirkumu maisiņus, Vides padome 2011. gada 14. marta sanāksmē apsprieda šo jautājumu un aicināja Komisiju apsvērt iespējamo ES rīcību plastmasas maisiņu patēriņa mazināšanas jomā

1.2. Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Šā priekšlikuma, kas attiecas uz plastmasas iepirkumu maisiņiem, galvenais mērķis ir ierobežot nelabvēlīgo ietekmi uz vidi, jo īpaši saistībā ar piegužošanu, sekmēt to, ka tiek novērsta atkritumu rašanās, un to, ka tiek efektīvāk izmantoti resursi, vienlaikus ierobežojot nelabvēlīgu sociāli ekonomisko ietekmi. Konkrētāk, šā priekšlikuma mērķis ir samazināt plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu Eiropas Savienībā attiecībā uz plastmasas iepirkumu maisiņiem, kuru materiāla biezums nepārsniedz 50 mikronus (0,05 milimetrus).

2. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

2.1. Apspriešana un speciālās zināšanas

2.1.1. Pētījumi

Pētījums par plastmasas iepirkumu maisiņu ražošanas un patēriņa modeļiem, kā arī šo modeļu un dažādu politikas iespēju, kuru mērķis ir samazināt maisiņu

izmantošanu, ietekmi tika veikts 2011. gadā¹. 2012. gadā tika veikts papildu pētījums, lai sīkāk novērtētu dažādu politikas iespēju sociāli ekonomisko ietekmi².

2.1.2. *Iekšēja apspriešanās*

2011. gada jūnijā tika izveidota dienestu koordinācijas grupa (*ISG*), kurā piedalījās pārstāvji no Vides ĢD, Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD, Ģenerālsekretariāta, Juridiskā dienesta un Veselības un patērētāju ĢD. *ISG* sekoja ietekmes novērtējuma sagatavošanai.

2.1.3. *Ārēja apspriešanās*

Laikposmā no 2011. gada 17. maija līdz 9. augustam tika rīkota sabiedriskā apspriešana, ievērojot esošos apspriešanās minimālos standartus.

Sabiedriskajā apspriešanā piedalījās 15 538 respondenti, liecinot, ka sabiedrība ir ļoti norūpējusies par plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu, kas nav ilgtspējīgs, un ka tā ļoti cer uz ES rīcību šajā jomā.

2.2. **Ietekmes novērtējums**

Reizē ar šo priekšlikumu tiek publicēts arī ietekmes novērtējuma ziņojums un tā kopsavilkums. Ietekmes novērtējumā izvērtēta dažādu politikas iespēju, kuru mērķis ir samazināt plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu, galvenā ietekme vides jomā, kā arī sociālajā un ekonomiskajā ziņā. Lai apzinātu instrumentus, kas būtu vispiemērotākie vislielākā ieguvuma panākšanai ar vismazākajām izmaksām, ir novērtēti dažādu līmeņu iespējamie mērķi, veicot arī to salīdzināšanu ar "pamatscenāriju".

Komisijas Ietekmes novērtējuma padome 2013. gada 15. martā sniedza pozitīvu atzinumu par ietekmes novērtējumu, savā atzinumā iekļaujot virkni ieteikumu minētā ziņojuma precizēšanai. Reaģējot uz apsvērto iespēju izveidot kopēju ES mēroga mērķi samazināt vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu, Ietekmes novērtējuma padome lūdza novērtēt, cik tāl šo problēmu — piegružošanu ar plastmasas maisiņiem — ir iespējams atrisināt ar rīcību dalībvalstu līmenī.

Turpmākajā apspriešanā par esošajām politikas iespējām tika secināts, ka būtu grūti izstrādāt un īstenot visām dalībvalstīm piemērojamu ES mēroga samazināšanas mērķi. Tāpēc kopēja ES mērķa izveides vietā ir ieteicams dot priekšroku tāda dalībvalstu pienākuma iekļaušanai Direktīvā 94/62/EK, kas paredz samazinātu vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu, vienlaicīgi ļaujot dalībvalstīm noteikt savus samazināšanas mērķus valsts mērogā un izvēlēties pasākumus valsts mērķu sasniegšanai. Iespēju izveidot ES mēroga samazināšanas mērķi tomēr varētu apsvērt vēlāk.

¹ *BioIntelligence Service*, 2011. gads. Tādu iespēju ietekmes novērtējums, kuru mērķis ir samazināt vienreiz lietojamo plastmasas iepirkumu maisiņu izmantošanu — nobeiguma ziņojums ("*Assessment of impacts of options to reduce the use of single-use plastic carrier bags, Final Report*").

² *Eunomia*, 2012. gads. Palīdzība Komisijai, lai papildinātu tādu iespēju sociāli ekonomisko izmaksu un ieguvumu novērtējumu, kuru mērķis ir samazināt vienreiz lietojamo plastmasas iepirkumu maisiņu izmantošanu ES — nobeiguma ziņojums ("*Assistance to the Commission to complement an assessment of the socio-economic costs and benefits of options to reduce use of single-use plastic carrier bags in the EU, Final Report*").

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

3.1. Ierosināto pasākumu kopsavilkums

Ar šo priekšlikuma groza Direktīvas 94/62/EK 4. pantu (Novēršana), paredzot dalībvalstīm pienākumu veikt pasākumus, lai samazinātu vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu. Šajā priekšlikumā noteikts, ka minētajos pasākumos var izmantot ekonomiskos instrumentus un, atkāpjoties no minētās direktīvas 18. panta, tirdzniecības ierobežojumus. Pēdējais no minētajiem noteikumiem tādējādi paplašina dalībvalstīm pieejamo instrumentu loku attiecībā uz plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu, kas nav ilgtspējīgs.

Ar šo priekšlikumu minētās direktīvas 3. pantā (Definīcijas) iekļauj "vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu" definīciju.

3.2. Juridiskais pamats un tiesības rīkoties

Šajā priekšlikumā izmantots tas pats juridiskais pamats, kas ir Direktīvas 94/62/EK juridiskais pamats (100.a pants, tagad LESD 114. pants).

ES tiesības rīkoties izriet no tā, ka augstais plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa līmenis ir gan kopēja, gan pārrobežu līmeņa problēma, un ir vajadzīga ES mēroga iniciatīva, lai saskaņotāk un efektīvāk risinātu šo problēmu. Pasākumi, ko atsevišķas dalībvalstis šobrīd veic šīs problēmas risināšanas nolūkā, nav saskaņoti sasniedzamo mērķu ziņā. Vienpusēji pasākumi, kas ietver tirdzniecības ierobežojumus, iespējams, nav saderīgi ar Direktīvu 94/62/EK tās pašreizējā redakcijā. Tomēr pozitīvā pieredze vairākās dalībvalstīs parāda, ka patiešām ir iespējams ievērojami samazināt plastmasas maisiņu patēriņu.

ES rīcība, kuras mērķis ir samazināt plastmasas iepirkumu maisiņu izmantošanu, pilnībā atbilst mērķiem Direktīvā 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu, jo īpaši mērķim novērst un samazināt iepakojuma un izlietotā iepakojuma ietekmi uz vidi.

Ņemot vērā šā priekšlikuma īpašās iezīmes un priekšvēsturi, tas tiek iesniegts kā atsevišķa iniciatīva, apstieidzot priekšlikumus ES politikas visaptverošai pārskatīšanai atkritumu jomā; Komisija ar šiem priekšlikumiem nāks klajā 2014. gada pavasarī.

3.3. Subsidiaritātes un proporcionalitātes princips

Šis priekšlikums atbilst subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam, kas izklāstīti Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā. Šis priekšlikums ietver tikai tādus grozījumus Direktīvā 94/62/EK, ar kuriem izveido pamatu kopēju mērķu noteikšanai, ļaujot dalībvalstīm pašām lemt par konkrētām īstenošanas metodēm.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmēs Eiropas Savienības budžetu, līdz ar to tam nav pievienots Finanšu regulas 31. pantā paredzētais finanšu pārskats (Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu).

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

**ar ko groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu, lai samazinātu
vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu³,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu⁴,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju⁵,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK⁶ tika pieņemta nolūkā novērst un samazināt iepakojuma un izlietotā iepakojuma ietekmi uz vidi. Lai gan plastmasas iepirkumu maisiņi ir iepakojums minētās direktīvas nozīmē, tās noteikumi neparedz īpašus pasākumus attiecībā uz šādu maisiņu patēriņu.
- (2) Plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa dēļ ievērojams daudzums šādu maisiņu nonāk gružos un resursi tiek izmantoti neefektīvi, un, ja nebūs rīcības šajā jautājumā, ir sagaidāms maisiņu patēriņa pieaugums. Piegružošana ar plastmasas iepirkumu maisiņiem veicina jūras piesārņošanu ar atkritumiem, un šī problēma apdraud jūras ekosistēmas visā pasaulē.
- (3) Lielākā daļa no Savienībā kopumā patērētajiem plastmasas iepirkumu maisiņiem ir plastmasas iepirkumu maisiņi, kuru materiāla biezums nepārsniedz 50 mikronus, un šādus maisiņus retāk izmanto atkārtoti, un tie biežāk nonāk gružos.
- (4) Plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņš Savienībā ir ļoti dažāds, jo patēriņa ieradumi, informētība par vides jautājumiem un dalībvalstu veikto politikas pasākumu efektivitāte atšķiras. Dažas dalībvalstis ir spējušas ievērojami samazināt plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa līmeni — vidējais patēriņa līmenis septiņās dalībvalstīs, kurām ir vislabākie sasniegumi, atbilst tikai 20 % no ES vidējā patēriņa.
- (5) Lai veicinātu vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu vidējā patēriņa līmeņa līdzīgu samazināšanos, dalībvalstīm saskaņā ar Savienības atkritumu apsaimniekošanas

³ OV C , , ... lpp.

⁴ OV C , , ... lpp.

⁵ OV C...

⁶ OV L 365, 31.12.1994., 10. lpp.

politikas vispārējiem mērķiem un atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu⁷, būtu jāveic pasākumi tādu plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanai, kuru materiāla biezums nepārsniedz 50 mikronus. Veicot šādus samazināšanas pasākumus, būtu jāņem vērā pašreizējais plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa līmenis atsevišķās dalībvalstīs, un augstāka līmeņa gadījumā centieniem vajadzētu būt vērienīgākiem. Lai pārraudzītu panākumus plastmasas iepirkumu maisiņu izmantošanas samazināšanā, valsts iestādes saskaņā ar Direktīvas 94/62/EK 17. pantu sniegs to rīcībā esošo informāciju.

- (6) Veicot pasākumus, dalībvalstis var izmantot ekonomiskos instrumentus, piemēram, nodokļus un maksājumus, kas ir apliecinājuši savu īpašo lietderību plastmasas iepirkumu maisiņu izmantošanas samazināšanā, kā arī — atkāpjoties no Direktīvas 94/62/EK 18. panta un ievērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 34.–36. pantā izklāstītās prasības — tirdzniecības ierobežojumus, piemēram, aizliegumus.
 - (7) Plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanas pasākumiem nevajadzētu izraisīt iepakojuma rašanās pieaugumu kopumā.
 - (8) Šajā direktīvā paredzētie pasākumi atbilst Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļvedis par resursu efektīvu izmantošanu Eiropā"⁸, un šiem pasākumiem būtu jāveicina darbības, kuras attiecas uz jūras piesārņojumu ar atkritumiem un kuras veic atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (Jūras stratēģijas pamatdirektīva)⁹.
 - (9) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Direktīva 94/62/EK,
- IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvu 94/62/EK groza šādi:

- (1) direktīvas 3. pantā iekļauj šādu 2.a punktu:

"2.a "Vieglās plastmasas iepirkumu maisiņi" ir maisiņi, kuri ražoti no plastmasas materiāliem, kas definēti Komisijas Regulas (ES) Nr. 10/2011 * 3. panta 1. punktā, kuru materiāla biezums nepārsniedz 50 mikronus un kuri patērētājiem tiek piegādāti preču vai ražojumu tirdzniecības vietās.

* OV L 12, 15.1.2011., 1. lpp.";

- (2) direktīvas 4. pantā iekļauj šādu 1.a punktu:

"1.a Dalībvalstis divu gadu laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā veic pasākumus, lai panāktu vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazinājumu attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

⁷ OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.

⁸ COM(2011) 571 galīgā redakcija.

⁹ OV L 164, 25.6.2008., 19.–40. lpp.

Šajos pasākumos var izmantot valsts mērogā paredzētus samazināšanas mērķus, ekonomiskos instrumentus un, atkāpjoties no šīs direktīvas 18. panta, tirdzniecības ierobežojumus.

Ziņojot Komisijai saskaņā ar šīs direktīvas 17. pantu, dalībvalstis ziņo arī par to, kā minētie pasākumi ietekmē izlietotā iepakojuma atkritumu veidošanos kopumā."

2. pants

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz dienai, kas ir divpadsmit mēnešus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā. Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmus minēto noteikumu tekstus.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsaucē.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*